

Bản Tin La San

tháng 11 năm 2005

Tài Ôn

Quý Vô Mạnh Thông Quan

05/07/2005

Kính Gửi:
Các Ân Nhân và Bè Trên

Con tên Dương Quốc Đăng Bảo Long học lớp 12. Hôm nay con xin phép gửi lá thư này là muốn cảm ơn các ân nhân và bè trên đã giúp con học tập và nuôi con khôn lớn đến ngày này là nhờ vào tình thương yêu của các ân nhân và bè trên. Cha mẹ sinh con ra là cho con đi sống quý giá còn các ân nhân và bè trên cho con đi hiểu biết của giữa một thế giới rộng lớn này, cái quý giá nhất mà các ân nhân và bè trên đã cho con đó là cả một kiến thức rộng lớn. Một thứ mà con không bao giờ dùng hết, một thứ mà con có thể đem theo suốt cả cuộc đời.

Hôm nay con được ngồi đây ghi nhớ những lá thư nhờ vào sự giúp đỡ của các ân nhân và bè trên, con rất cảm ơn và sung sướng được sự giúp đỡ của các ân nhân và bè trên.

Con xin hứa sẽ cố gắng và không phụ lòng nuôi dạy của bố mẹ và các ân nhân lên bè trên.

Tên Công 20/6/200

Đầu đời con biết chúc Cha Mẹ An Nhàn được dài lâu sức khỏe và thành đạt trong mọi lĩnh vực.

Một cây mà chỉ 3 năm học lại qua đi con cũng đã đi cùng sống thế cuộc Cha Mẹ An Nhàn đã giúp đỡ cho con được ăn học, cũng với bạn bè. Và hôm nay cũng là ngày con đi phỏng vấn lấy giấy chứng nhận để nhập THPT. Con rất sợ vì sợ khi lên trường học không học là mình chỉ chịu kết nghiệp, con đã nghĩ ngày đến những công việc Cha Mẹ kết số tiền, con không biết phải làm thế nào? Phải làm gì để đến đây công việc to lớn này. Con hứa con sẽ cố gắng học tập thật tốt, đang đi thi để có sắp tới, con sẽ đi vào trường. Nhưng bây giờ là thế.

Con rất cảm ơn Cha Mẹ An Nhàn trong thời gian qua đã giúp đỡ con rất nhiều, về sinh hoạt và vật chất, con cũng không biết phải nói bao nhiêu lời cảm ơn nữa, con chỉ biết nói lời chúc là con chúc bố mẹ luôn khỏe mạnh và sống lâu dài như Cha Mẹ.

Con cũng xin chúc Cha Mẹ An Nhàn trong dịp sinh nhật này và mọi dịp lễ tết. Con cũng không biết nói gì nữa vì Cha Mẹ An Nhàn đã nuôi con khôn lớn, con sẽ cố gắng học tập thật tốt để Cha Mẹ yên tâm.

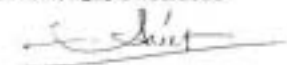
Trong thời gian qua rất cảm ơn Cha Mẹ An Nhàn đã giúp đỡ con trong năm học vừa qua. Một điều mà con rất cảm ơn, cảm ơn thật nhiều Cha Mẹ, vì Cha Mẹ hãy nhận lòng biết ơn của con. Con chúc Cha Mẹ An Nhàn được khỏe mạnh, và Thành Đạt chúc phúc cho gia đình Cha Mẹ ngày càng hạnh phúc, an lạc.

Tên
Phạm Thị Hằng Nhi

TỔNG KẾT CHI - THU QYTGDLS.
Niên học 2004-2005

THU		THU	CHI
31/03/2004	Tổng Quỹ Niên học 2003-04	\$6 743	
05/02/2005	F. An Valery gửi về	\$3 500	
CHI			
CÁC CẤP			
CẤP III (\$60*10)			\$600
CẤP II (\$50*3)			\$150
CẤP I (\$40*1)			\$40
Tập vở học sinh nghèo			\$100
TỔNG CỘNG		\$10 243	\$892
CÒN LẠI		\$9 351	

Tp.HCM, ngày 31/03/2005

Ph. Trần Văn Anh

Jean-Baptiste de la Salle (1651-1719)

nhà giáo dục, người sáng lập Dòng Sô huynh các trường Công giáo

Thành bản mạng các nhà giáo Công giáo

by Vietsciences - Dien Tran, Ph.D

04/08/2005

I. Cuộc đời

II. Tổ tông họ hàng dân

III. Phương pháp

V. Dòng Sô huynh ở Việt Nam

V. Kết

VI. Ghi chú

I. Cuộc Đời

Jean-Baptiste de La Salle (Gioan Bao ti xi ta La San) sinh ngày 30 tháng 4 năm 1651 ở thành phố Reims trong một gia đình khai gia và quy phải là lập nghiệp lâu đời trong vùng Champagne nay. Gioan La San theo học trường College des Bons Enfants cho đến khi xong bằng Cao học Văn chương vào năm 18 tuổi (1669). Năm sau ông lên Paris, theo học chủng viện Saint-Sulpice.

Khi mẫu thân rồi thì thân của ông kết tiếp nhau qua đời, ông phải trở lại nhà chăm sóc các em và quay trở lại sản gia đình. Ông vẫn theo nuôi ôn kêu gọi, và trở lại học ở chủng viện, sau khi nào lo lắng xong cho các em. Thuê phong chức linh mục ngày 9 tháng 4 năm 1678 và hai năm sau, ông hoàn tất học trình Tiến sĩ Thần học vào tháng 6 năm 1680. Trong thời gian này, ông chịu ảnh hưởng của Nicolas Roland,

Gioan La San đã cung cấp tu sĩ trong dòng liên tục làm việc và môi trường của trường thu nhận học sinh mọi giới. Trong dòng này có ông là linh mục, có quyền hành là Mi-sa và có quyền giải tội. Gioan La San nhận trao quyền nhiều khiến Dòng lại cho một môn đệ và là Sơ huynh, và là linh mục nên gọi Sơ huynh Henri L'Heureux theo học thần học ở Sorbonne. Không đến tháng 12 năm 1690, Henri l'Heureux qua đời trước khi sắp nộp thi phong linh mục. Gioan La San xem việc này như ý muốn của Thiên Chúa nên quyết định sẽ không có linh mục trong Dòng Sơ huynh. (2)

Gioan La San dời nhà Dòng lên Paris khi thấy Dòng các Sơ huynh đã nộp thi các cô hội phát triển trong công tác giáo dục trẻ em cũng nhờ người lớn. Tại đây, vào năm 1699, Gioan La San mở trường dành cho người lớn ở Saint-Sulpice, học và ngay chuấn nhất. Ngoài các môn học nữa, viết, và nhà lý trường còn dạy thêm toán, nhất là

hình học, hoá học và kiến trúc. Năm 1705, Gioan La San về Saint-Yon, Rouen để mở trường nơi trú ẩn cho người nghèo. Ông đã đóng thêm bên cạnh trường này một trường kỹ thuật, dạy nghề và dạy thông thạo, và một khu vườn để dạy thêm về thực vật, canh nông. Đây là trường trung học đầu tiên của Dòng, vì từ lúc này các Sơ huynh chuyển chủ yếu trẻ em con các gia đình nghề thủ công và tiểu học. Dòng nhỏ này cũng là trường đầu tiên mà các Sơ huynh có thu học phí nếu năm nào tháng (Reisner, 1935, trang 23) Lúc này ở Reims, rồi qua Vaugirard (giờ nằm trong Paris), và sau cùng ở Saint-Yon, Gioan La San còn mở một nhà gọi là Nhà Chung, hay nhà mẹ (Maison Mere) để nuôi dạy các chủng sinh, là cho nghề nuôi và bảo dưỡng khả năng số phẩm cho các Sơ huynh trong dịp hè và cũng là nơi an dưỡng cho các Sơ huynh khi về hưu.

Cuối thế kỷ thứ 17, Gioan La San có hai Sơ huynh sang Rome để mở trường. Một Sơ huynh bị bệnh không nổi nữa, phải trở về Pháp. Sơ huynh Gabriel một mình sang Rome, mở trường và ra công dạy học. Trường hoạt động liên tục trong 30 năm. Hiện giờ Nhà Mẹ của Dòng ở tại Rome, và trở thành trụ sở chính thức của Dòng. Các nhà phẩm của Dòng nếu có cơ hội riêng dành làm tiểu chủng viện và chủng viện, cũng có nhà hầu trợ giúp riêng. (Leo, 1921)

Sau khi Gioan La San trao quyền nhiều khiến Dòng cho Sơ huynh Barthelémy, một người vợ thối bại, và một học hành và sống ẩn dật tại Saint-Yon, Rouen, hàng ngày suy gẫm, sám hối và viết sách. Về hình chung Gioan La San đã học hiện cách sống thanh cao của những hiền triết Ấn Độ: "công thanh, thân thoái!" Ông mất vào thứ sáu tuần Thánh, tức ngày 7 tháng 4 năm 1719 tại Saint-Yon, Rouen. Sáu năm sau, vào tháng 1 năm 1725, Đức Giáo Hoàng Benoit XIV đã chính thức công nhận Dòng Sơ huynh La San. Ngày 19 tháng 2 năm 1888, Gioan La San được phong Ấn Thánh, và được phong Thánh vào ngày 24 tháng 5, năm 1900. Đến ngày 15 tháng 5 năm 1950, giáo hội nhìn nhận Gioan La San là Quan thầy các nhà giáo dục Công giáo vì sự đóng góp vô giá của Dòng trong việc giáo dục trẻ em.

Khi Gioan La San qua đời, Dòng các Sơ huynh đã có trường dạy học ở Alois, Avignon, Boulogne, Calais, Chartres, Dijon, Grenoble, Guise, Laon, Marseille, Mende, Moulins, Paris (trường tiểu học, trung học và trường số phẩm), Reims, Rouen (trường kỹ thuật, trường trung học), Saint-Denis, Troyes, Les Vans, và Versailles.

Năm 1782, sau cuộc Cách mạng ở Pháp, các trường Dòng cũng nhờ các trường này mà cải thiện và được giải tán. Những năm năm 1801, các Sở huynh này tập hợp nhau lại, và năm sau, năm mới lại các trường ở Lyon, ở Paris, ở Saint-Germain-en-Laye, và ở Toulouse. (Vollet, 1885) Năm 1808, chính phủ nhìn nhận Dòng và đặt các Sở huynh dưới quyền kiểm soát kỹ thuật dạy học của Viện Trường Viện Nữ học Pháp quốc (3). Giữa thế kỷ thứ 19, trước khi sang Việt Nam, Dòng La San này có 750 cô suster hơn 1350 trường học và khoảng 275 ngàn học sinh. Năm năm 1878, Dòng có 9818 Sở huynh dạy trong 1064 trường trung tiểu học và 385 trường nghề thủ công. Dòng còn hoạt động (tiểu và nữ chủng viện) ở Albano (Ý), Alost (Bỉ), Baltimore, New-York, Saint-Louis, San Francisco (Hoa Kỳ), Castletown (Ái Nhĩ Lan), Colombo (Tích Lan), El-Biar (Algérie), Madrid (Tây Ban Nha), Montreal (Canada), Quito (Equateur), Ramleh (gần Alexandrie, Ai Cập), Saint-Denis (núi Réunion), Santiago (Chile), và Vienne (Ái B).

St. Joseph Hierp, FSC

Vào thế kỷ thứ 20, Dòng Sở huynh còn có một thư viện, Librairie générale, viết tắt là LiGel, tọa lạc ở số 77 đường Vaugirard, Paris này, in và phát hành khắp thế giới sách giáo khoa các cấp tiểu và trung học. Phần tài liệu này ghi chung là Par une réunion de professeurs - do một nhóm giáo sư. Năm này thế kỷ thứ 21, Dòng La San có hơn 6000 Sở huynh, cộng với 68 ngàn giáo chức và nhân viên hành chính, văn phòng, trong đó có 800 ngàn học sinh các cấp, từ tiểu học đến đại học trong 82 quốc gia. Tại Hoa Kỳ có trường Võ bị (Académie Militaire) ở Nouvo ô, do các Sở huynh này kiến. Ngoài ra còn có hơn 10 triệu cuốn học sinh và sinh viên các trường La San. (4)

II. Tổ chức hoàng đạo

Vì không có nhiều kiến thức tra cứu tại các sách do Gioan La San này viết nên không dám nói đến lý thuyết hay tổ chức chính yếu làm nền tảng cho Dòng Sở huynh La San, mà chỉ tóm lược một số các tổ chức quan trọng nhất này ở phòng pháp dạy học trong các trường La San, và trong đời sống các Sở huynh Dòng này. Compayrei (1901), khi viết về lý thuyết và thực hành trong ngành giáo dục, chỉ dành cho Gioan La San vài hàng, vì theo ông, mọi quan tâm chính của Gioan La San là việc tổ chức và nhiều hành động cung cấp học sinh cho các trường pháp dạy học hay lý thuyết số phạm. Trước đó Compayrei (1880) này dành gần trọn một chương để nói về phòng pháp dạy học của Gioan La San. Rất mong những số liệu của quy trình này về phòng pháp dạy học của Gioan La San bổ sung cho số liệu của bài này.

a. **Dạy cho trẻ em**, vì trẻ em, theo khả năng của chúng, dùng tiếng mẹ đẻ và dạy cho hiểu. Gioan La San nhận vào việc dạy dỗ trẻ em, muốn các em học tốt, nghĩa là các em phải thu hút cho các em muốn học và có hiểu quả. Vì vậy Gioan La San tạo dựng mọi trường học thích hợp, trong không khí khuyến khích sự học, và tạo nhiều kiến thức cho học sinh để học cũng nhờ cho thầy giáo dạy tốt để đạt

hôn. Lớp học của Dong các Sĩ huynh khác với lớp học bình thường thời nội thay phải dạy học trong nhiều trình độ khác nhau rất xa. Các Sĩ huynh sắp xếp học trong cùng trình độ lại thành một lớp, nên tất cả các em học cùng một bài, nói chung một sách, trở nên chủ yếu thay đổi theo dõi.

Thành ra trẻ em mới vào trường bắt đầu học bằng tiếng mẹ đẻ (vernacular, langue vernaculaire) và trong trường của các Sĩ huynh thời nội là tiếng Pháp. Học trở nên quen tiếng mẹ đẻ nên học nhanh, không để khoảng năm nhỏ khi học tiếng Latinh, xa lại khoảng năm Quan niệm dạy cho trẻ em, vì trẻ em này giống như quan niệm giáo dục nhằm vào trẻ em (child centered education) mà các nhà giáo dục từ Pestalozzi (1746-1827) đến Dewey (1859 - 1952), nên phát triển và học hành trong nền giáo dục mới, nên chúng vẫn tiến.

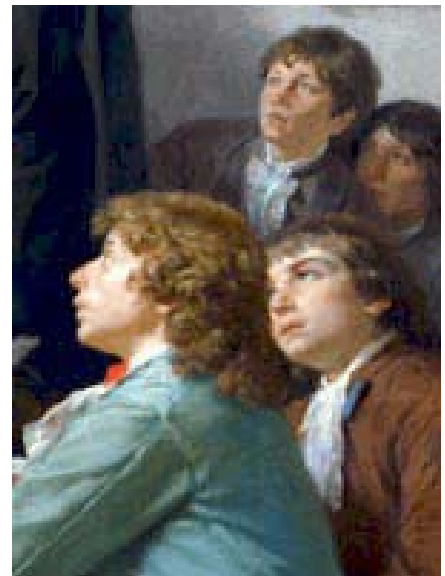
Gioan La San cũng nhận mạnh nên việc giúp trẻ tới học, thầy không nên làm tất cả rồi trẻ chỉ cần ghi nhớ và học thuộc lòng. Gioan La San nên cần dẫn: "Let the teacher be careful not to lend his pupils too much help in resolving the questions that have proposed to them." (Thầy giáo phải hết sức cẩn thận nên không giúp đỡ cho học sinh quá mức trong việc giải đáp các câu hỏi hay bài toán nào đó nên cho các em). (Fitzpatrick, trang 18) Và Gioan La San khuyến khích học sinh phải cố gắng và trãi chí trong việc tìm ra giải đáp chứ không nên y lại vào thầy hay bài. Ngay trong việc học toán, Gioan La San nên khuyến khích thầy giáo hướng dẫn cho học trò hiểu lý luận nên tới làm chứ không chỉ làm bài mà thôi cho học trò ghi nhớ mà làm theo.

b. Học giáo lý

Gioan La San tin tưởng vào trẻ em sau khi nên khai mở trí óc bằng cách nên dạy nói, dạy viết, chứ coi trẻ nên nên ngẫm nghĩ rồi mới cho xử lý nếu các em nên dạy thêm nên nên làm ngẫm nghĩ. Quan niệm này khác không xa mấy quan niệm "tiên học lễ hậu học văn" hay quan niệm "con học phải coi hành" ở Việt Nam ngay trước. Vào thời nội ở Pháp, nên nên làm ngẫm nghĩ và theo giáo lý công giáo. Gioan La San rất chú trọng nên việc giảng dạy giáo lý cho trẻ em thêm nhận nên tin công giáo và lòng bác ái công giáo. Sau khi nên nên và viết thông thạo tiếng mẹ đẻ học trở nên mới học thêm chữ Latinh, nên nên theo dõi lễ Misa, nên nên các câu thông thạo với và chú ý và hát các bài nên ca bằng tiếng Latinh.

Trong chương trình học, mỗi ngày nên coi giờ cầu nguyện khi vào lớp và khi ra lớp, cùng nên giờ giáo lý và đọc lễ Misa. Chủ nhật, học sinh nên trãi xem lễ Misa, học giáo lý buổi trưa, và chiều mình Thành buổi chiều. Các Sĩ huynh nên nên dạy giáo lý cho học sinh. Thành ra thầy phải làm công nên nên cho học trò noi theo. Gioan La San nên nên rằng nên nên các Sĩ huynh phải theo, nên nên lời ăn, tiếng nói, nên nên cách và cách xử lý trong lúc giảng dạy. Nên: *He will never speak, either to any pupil in particular or to all in general, unless he has carefully thought about what he has to say and considers it necessary.* (Reisner, 1935, trang 148)

Sĩ huynh nên nên bao giờ nên, dù nên nên với một học sinh, hay chung cho cả lớp, nên nên cho nên suy nghĩ kỹ càng về nên nên nên, hay nên nên thầy cần phải nói nên nên nên

c. Kyùluat vaøthi hanh kyùluat

Gioan La San nhận mình nên việc duy trì kỷ luật trong lớp nên tạo không khí thuận lợi cho việc học hỏi và tiếp thu. Ngay chính các Sơ huynh cũng làm gương trong việc giữ kỷ luật: ăn trong im lặng, nghe một Sơ huynh nói sách trong bữa ăn. Gioan La San quan tâm rất nhiều nên việc thi hành kỷ luật. Thời nội ôi Âu châu, việc dùng roi với trẻ học trò là chuyện thông tình, và nhà ôi xưa ôi cũ bên Allnông, thầy cô quyên uy tuyền nói, trên cao cha (Quân, Sô, Phui). Những với Gioan La San thì khác hẳn:

To avoid frequent punishments, which are a source of great disorder in a school, it is necessary to note well that silence, restraint, and watchfulness on the part of the teacher that establish and maintain good order in a class, and not harshness and blows. A constant effort must be made to act with skill and ingenuity in order to keep the pupils in order while making almost no use of punishments. (Reisner, 1935, trang 169)

Nên tránh việc phải trừng phạt liên miên, vì nó là một nguồn tạo nên sự lo lắng xoắn lộn trong trường học, ta cần phải nỗ lực chính sự im lặng, sự tối chế và sự chăm chú của người thầy giáo mới tạo ra và duy trì nề nếp trật tự trong lớp, chớ không phải là sự khác nghiệt hay hành nếm. Thầy giáo phải luôn luôn cố gắng nên hành những một cách tài tình và khéo léo nên học trò giữ kỷ luật mà không cần phải dùng nên hình phạt.

Gioan La San ghi ra sau trường hợp mà các phong và hành những của thầy giáo làm cho học trò không ham thích học, cũng sau trường hợp trong nội tiết sẽ kinh lộn mà không chăm chú vào việc học.

Gioan La San cũng nên ra rõ ràng những phương cách thi hành kỷ luật nên việc này có tác dụng hữu hiệu nhất trong việc dạy dỗ trẻ em. Theo Gioan La San, việc trừng phạt phải:

1. *Pure and disinterested; without personal vengeance on the part of the teacher*
2. *Charitable, that is, both given and received for the salvation of a pupil's soul.*
3. *Just*
4. *Suitable to the fault being punished, both in nature and in degree...* (Reisner, 1935, trang 170 - 2).

1. Thuận lý và vô tư; không nhằm nên thầy giáo trả thù riêng tư.
2. Nhân ái, nghĩa là cho và nhận ra hình phạt nên nhằm vào sự cứu rỗi linh hồn học trò của họ.
3. Công bằng
4. Phù hợp với mức độ tội phạm, về bản tính cũng như về sự trầm trọng.

Và hình phạt phải theo các nguyên tắc nhỏ chế phạt khi nào hình phạt thích sự có hiệu quả không nên phạt một học sinh chế nên hành mình nên các học sinh khác; ... và thầy giáo không nên phạt khi đang khóc chầu, giận dữ hay mất kiên nhẫn. Và khi phạt, chế nên khe tay mà thôi. Khi xem cách thi hành kỷ luật trong các trường công ôi Âu châu cũng nhờ Bác Myôcho nên các thập niên 1950, 1960, có nhiều trường, nhiều nhà giáo chầu nên nhờ thế

Compayre (1843-1913), sau này là Viện trưởng Viện Hải học Lyon không nên với việc giữ im lặng trong lớp. Ông cho rằng việc này là một phần ổng quai một nói với sự mất trật tự trong lớp do vài tiết mục nghịch ngợm gây ra. Compayre muốn lớp học có một không khí vui tươi, có tiếng cười và một sự sinh

những lãnh mệnh. Compayre cũng chỉ trích việc thi hành kỹ luật khắc khe trong các lớp, không tổng ồng với lứa tuổi của học sinh. Những Compayre cũng nhìn nhận các việc góp hết sức quan trọng của Gioan La San nhờ việc khôi xở các trường sơ phạm, việc nới các trường kỹ thuật dạy nghe vào chương trình học phổ thông, và việc tách học cách dạy đồng thời (instruction simultane) để nâng cao hiệu năng của giáo dục. (Compayre 1880, Bài XII, trang 210 đến 231) Ông còn đi xa hơn nữa khi ông nhìn nhận sự đóng góp của Gioan La San trong việc giáo dục vào ông (1880) trích giáo hội nhà thờ ở chùa phong thành cho Gioan La San (giáo hội phong Althành cho Gioan La San năm 1888, và phong thành năm 1900).

d. Thích ồng với xã hội

Gioan La San quan niệm dạy học để học sinh trở thành người tốt cho xã hội, cho giáo hội. Những công việc giáo dục do ông coi tính cách nhập thể nhiều hơn, vì không phải học sinh nào theo học cũng muốn trở thành Sĩ huynh hay tu sĩ. Và muốn nhập thể thì phải hiểu nhu cầu của xã hội đương thời. Ngay việc dạy trẻ em biết đọc và biết viết bằng tiếng mẹ đẻ là một yếu tố tiến tiến thời nay. Dẫn Pháp, nhất là giới bình dân - thời trước ông nghe và nói dân - nói với nhau bằng tiếng La tinh trong cuộc sống hàng ngày ?

Trường Dòng cũng dạy nghe cho học sinh, giúp cho học sinh khi ra trường có một nghề lương thiện, nuôi sống. Nhờ thế vào nay ta có những công dân có ích, nhờ góp công sức cho xã hội, nhờ thời làm giảm bớt sự nghèo khổ và xóa bỏ những cô nhi viện khiến con người trở nên vô dụng hay coi hời cho bán thân, cho công việc xã hội. Tổ tông nay đưa trẻ em nhập thể vào các trường giáo, khác với một số dòng tu thời trước, chỉ hoàn toàn mầu cầu sự cầu rồi bằng cách học kinh và suy ngắm, cũng chiêm ngắm Thiên Chúa trong tư viện.

III. Phương pháp

a. Dùng tiếng mẹ đẻ dạy học và viết

Phương pháp quan trọng nhất là dùng tiếng mẹ đẻ để dạy trẻ em đọc và viết. Cho đến thời nay các lớp tiểu học vẫn dùng sách viết bằng tiếng La Tinh để dạy trẻ em tập đọc và tập viết. Gioan La San nhận xét:

The teaching of the art of reading, in primary and elementary schools, through the vernacular, is of greater and wider utility than by Latin texts. The vernacular is more easily taught to children, who already possess some knowledge of it, than the Latin of which they are wholly ignorant. [Br. Contantius, Annales de l'Institut, I (1883), p. 140].

Việc dạy học trong các trường sơ học và tiểu học bằng tiếng mẹ đẻ có một ích lợi to lớn hơn so với cách dạy các bài học bằng chữ La Tinh. Dạy tiếng mẹ đẻ cho trẻ em rất dễ vì chúng đã quen phan nào với tiếng mẹ đẻ, trong khi chúng hoàn toàn không biết gì về tiếng La Tinh. Gioan La San đã mời ông cho việc dùng tiếng mẹ đẻ để dạy cho trẻ em. Dùng tiếng mẹ đẻ giúp trẻ em tập đọc và tập viết dễ dàng hơn, giúp các em có thể tiếp tục tìm hiểu thêm sau khi đã rời

nhà trường. Khi các em về nhà, các em có thể nói sách cho cha, mẹ, anh, chị, em hay những người lớn xem nghe và mỗi người nêu một điều. Hôm thế khi các em nói một tiếng mẹ thì cần thêm một thời gian ngắn lại các em có thể nói một tiếng La Tinh. Cần biết tiếng mẹ thì giúp các em dễ học hơn và nói nhiều hơn các điều khác, hơn hẳn cách dạy bằng tiếng La Tinh. Người Việt Nam chắc cũng có kinh nghiệm về việc học như thế khi so việc học chữ quốc ngữ với việc phải học ngay từ nhỏ với các cuốn Nhất thiên, Âm học, nguơn thi, hay Tam thiên kinh bang chử Nho.

b. Phương pháp dạy trong thời

Phương pháp thời hai là áp dụng những năm cách dạy học trong thời "Methode simultaneie." Cách này bắt đầu của Comenius (5) thế kỷ 17. Comenius nói với thầy giáo phải dạy "semel et omnes simul," (tất cả cùng nhau và cùng một lúc). Giám mục de Nesmond (1629-1715) đã dùng phương pháp này. Trong Nội quy danh cho các nữ tu chuyên dạy trẻ em học, thuộc dòng Hội Nữ tử Bào ôi Reims, thánh Peter Fourier (1565-1640) đã nhắc nhở cần phải sắp xếp trẻ trong mỗi lớp học, trẻ em học cùng một nội dung phải dùng cùng một loại sách tập đọc, để các em có thể cùng nhau học, các em khác có thể hỏi nhau theo cùng học với nhau. Trước mỗi một thầy hay cô giáo thông phải dạy một nhóm học trò có nhiều trình độ khác nhau. Trong một lớp nhỏ thế các trò có trình độ cao, chăm sóc và các trò có trình độ thấp hơn. Thầy hay cô tự theo trình độ của từng trò mà dạy học, hay cho bài học. Lớp học học trò chăm sóc và theo dõi sẽ không có hiệu quả lắm, và kết quả thông thường là học trò phải mất nhiều thì giờ hơn để nắm một trình độ khá (6). Các giáo sư Dòng Tên (Jesuites) chia mỗi lớp học thành từng nhóm, mỗi nhóm có trình độ gần nhau, và có một học trò khác gọi là decurion (nhờ trông toàn) dẫn dắt. Các học trò trong nhóm trả bài với decurion, trong khi thầy giáo dạy riêng một vài học trò hay hỏi bài một vài em khác. Gần cuối ngày học, thầy giảng bài chung cho cả lớp.

Gioan La San rất xa hơn trong cách áp dụng phương pháp trong thời này. Năm 1682 trong các trường của Dòng, các Sơ huynh đã áp dụng phương pháp trong thời ở mỗi lớp và trong mỗi môn học, từ học rành văn, rồi tập đọc nên học giải lý học toán trong chương trình sơ học. Gioan La San cũng rất ít nhất là hai Sơ huynh trông nom một trường học, chỉ không chấp nhận chèo giao cho một Sơ huynh dạy một trường có nhiều trình độ khác nhau. Ông nghĩ rất rõ các nguyên tắc của phương pháp mà các Sơ huynh áp dụng khi giảng dạy:

- The Brothers shall pay special attention to three things in class:*
- (1) *During the lessons, to correct every word that the pupil who is reading pronounces badly;*
 - (2) *To make all who read in the same lesson to follow therein;*
 - (3) *To have silence strictly observed in the school.* (Br. Contantius, UMAEL, De la Salle, Common Rules)

Các Sơ huynh phải nhắc biết chú tâm đến ba điều này trong lớp:

- (1) Khi một người học trò nói bài, phải sửa ngay những chỗ mà nói sai;
- (2) Phải nhắc tất cả các học trò cùng bài này theo dõi;
- (3) Tất cả phải giữ sự yên lặng trong lớp.

Nhờ thế tất cả học trò trong lớp cùng học chung một bài, chấm chui theo dõi một người học bài, và thay giáo viên ngay các chỗ học sai cho cả lớp cùng nhận thấy. Sau này, phương pháp trên còn được khai triển để bao gồm các môn học khác.

c. Môi trường sơ phạm

Muốn phổ biến hai phương pháp trên Gioan La San đã lập ra trường dạy trẻ em ở Reims vào năm 1685. Đây là trường sơ phạm đầu tiên tại Gioan La San được xem như là người sáng lập ra các trường Sơ phạm (7). Gioan La San cho rằng dạy học phải có phương pháp và ông đã nêu ra phương pháp dạy học thời và phải bắt đầu dạy học cùng dạy viết với tiếng mẹ đẻ. Nhờ nhớ thế cho nhà ông nêu ra những luật lệ và dạy học trong quyển Conduite des écoles chrétiennes, một bản in ở Avignon năm 1728. Trường Sơ phạm do chính Gioan La San dạy lý thuyết và phương pháp. Trường mới ngay bên cạnh trường tiểu học để các giáo viên sinh thời tập luyện, do đó có thể hỏi đáp dùng lý thuyết và phương pháp dạy học. Gioan La San còn đi xa hơn, vì sau khi học ở trường Sơ phạm một hay hai năm, giáo viên được rời trường, đi dạy ở một trường Dòng, nếu là Sơ huynh, và ở trường của hội nhà, nếu do hội nhà gọi nên. Nhờ sau khi đi dạy một vài năm, các Sơ huynh hay thay giáo viên được trở lại làm trường Sơ phạm để bồi dưỡng khả năng và học thêm những việc mới. Các trường Sơ phạm thời nay ở Âu châu cũng nhờ ở Bác My để có chương trình dạy trẻ em căn bản, và các chương trình bồi dưỡng, tinh tiến giống như thế.

Ban đầu, Dòng các Sơ huynh được thanh lập để dạy trẻ em các môn học và tiểu học, nhưng để học trò có thể thêm khả năng hầu theo học trường sơ phạm, Gioan La San năm 1705 thêm trường ở Saint-Yon (năm 1705) và ở Passy sau này dạy các trung học. Việc cũng là một sự cải tiến xã hội (social reform), giúp con em nhà nghèo thoát ra khỏi sự nghèo túng trong kiếp bần cùng theo học được làm một nghề tự do.

Chúng tôi chưa có tài liệu về việc dạy trẻ em các Sơ huynh, từ việc thu nhận những học sinh còn nghèo, nên việc thu nhận, dạy quy luật Dòng cùng với chương trình trung học trong trường viện, và việc học cùng thời phương pháp sơ phạm trong nhà trường viện. Phần này chắc phải nhờ các Sơ huynh nhà có thể kỹ thuật ở Nha Trang để dẫn giúp.

Trong thời với việc môi trường sơ phạm, Gioan La San còn chú trọng nên việc môi trường kỹ thuật dạy nghề (école technique). Compayre (1885) cho biết Gioan La San năm môi trường trung học nên hai cấp ở Saint-Yon dạy cho thiếu niên học tất cả những gì họ có thể học được, ngoài trừ La-tinh. Học học nên làm việc trong các ngành thông mại, kỹ nghệ và hành chính. Gioan La San cũng mở các trường cải huấn và thanh niên phạm pháp (maisons de redressement), giúp các thanh thiếu niên trở lại cuộc sống bình thường và trở nên người có ích cho xã hội.

LA SAN VIỆT NAM

IV. Dòng Sơ huynh La San ở Việt Nam

a. Lịch sử

(1) Thời kỳ đầu

Năm 1892, Pháp chiếm sáu tỉnh miền Nam và thiết lập chế độ thuộc địa ở miền phần này. Chính quyền Pháp rất cần thông ngôn nên làm trung gian giữa các quan cai trị người Pháp và dân thuộc địa. Muốn có người nói học làm thông ngôn, chính quyền Pháp cần môi trường để dạy tiếng Pháp và tiếng Việt (chữ quốc ngữ) cho trẻ em, nên chuẩn bị một nơi người có thể vào học trường thông

ngôn. Vì thế khoảng cuối năm 1865 có sáu Sở huynh rời Toulon sang Việt Nam. Khi đến Sài Gòn vào đầu năm 1866 các Sở huynh bắt tay ngay vào việc nhiều khiến trường Trung học Adran (Collège d'Adran) (9) vốn trước các linh mục thuộc Hội Thừa sai miền Sài Gòn từ năm 1861. Mọi chi phí ăn ở giảng dạy (trường sở tập sách và đồ dùng) của các Sở huynh và học sinh đều do Hội Thừa sai đài thọ. (Xin xem Nguyễn Văn Trung để biết thêm vì sao Pháp dạy cho quốc ngữ).

Vì dạy tiếng Việt (cho quốc ngữ) mà không dạy chữ Hán nên việc dạy học của các Sở huynh có kết quả rất tốt. Nhiều nơi như Chơn Lôn, Mỹ Tho và xin môi trường vào năm 1867, rồi Vĩnh Long và Sóc Trăng, vào năm 1869. Chính quyền Pháp ở thuộc địa này tại thời điểm này các trường mới mới và cấp học bổng cho học sinh. Những năm năm 1879, chính quyền ở Pháp thay đổi chính sách với các trường cũ. Chính quyền thuộc địa ngừng cấp học bổng và không tài trợ nữa. Trường Adran phải ngừng tồn tại vào khoảng 1887.

Vào năm 1873, linh mục Kerlan có một trường nghĩa thực dạy các trẻ bô lão, trong số đó có nhiều trẻ gái. Trường này gọi theo tên Giám mục Taberd, giám mục của phần Nam Việt từ 1830 đến 1840. Khi trường Adran ngừng tồn tại, cha mẹ học sinh trường này đem con đến theo học trường Taberd. Linh mục Kerlan thấy không đủ sức lo cho những học trò mới liền mời các Sở huynh Dòng La San đến qua giúp đỡ. Năm 1889 có chín Sở huynh từ Marseille qua. Năm sau rồi các Sở huynh tiếp nhận trường Taberd, lúc đó có khoảng 160 học sinh mà một nửa là nữ sinh. Số học trò theo học tăng nhanh, nên năm 1891 có thêm năm Sở huynh theo qua, mỗi thêm một trường nghĩa thực nằm ngay cạnh trường Taberd. Các Sở huynh lại mời thêm một chi nhánh ở Vũng Tàu. Do sự sắp xếp của linh mục Kerlan, Hội Thừa sai gánh chịu trách nhiệm tài chính với những trường do các Sở huynh nhiều hành giảng dạy.

Năm 1894, hai Sở huynh ra Hà Nội môi trường. Số học sinh tăng lên rất nhanh. Giám mục Hà Nội là Gentreau phải mua một thửa đất rộng hơn để xây các trường mới. Trường này khánh thành năm 1897, có 400 học sinh, và một năm sau Trường Puginier, tên vì Giám mục tiền nhiệm. Trường này vào tháng 1 năm 1896, các Sở huynh ở Tỉnh Đông này tách ra khỏi Tỉnh Đông An Ninh để thành lập Tỉnh Đông Sài Gòn. (10) Năm 1897, trường Taberd mở môi trường thêm. Năm 1898, Dòng môi trường này tạo thay giáo ở Thủ Đức, cạnh tiểu chủng viện này mở một năm trước đó nhằm tạo các Sở huynh tổng lại cho Đông.

(2) Thời kỳ khước từ trường và cung cấp

Năm thời điểm này, Dòng La San ở Việt Nam có sáu trường, 76 Sở huynh, 17 người tập sở học ở nhà tập sở phẩm, và 6 chủng sinh. Chính quyền Pháp ở Tỉnh Đông này ngừng yêu cầu các nhà trường và không tài trợ cho Đông nữa. Tuy thế các Sở huynh này không ngừng nghỉ, lại phải triển các công tác giảng dạy của Đông.

Năm 1904, môi trường Pellerin (sau này gọi là trường Bình Linh) ở Huế
năm 1906, trường St. Joseph (Thánh Giuse) ở Hải Phòng và trường Đông ở Battambang (Cao Miên);

năm 1908, môi trường St. Joseph (Thánh Giuse) ở Mỹ Tho;

năm 1911, môi trường Miche ngay trong thủ phủ Nam Vang của Cao Miên.

Năm 1924, môi trường Thomas d'Aquin ở Nam Ninh;

Năm 1932, trường Thánh Louis ở Phát Diệm và trường Gagelin ở Bình Ninh.

Năm 1933 lập ra Nha tập (gồm tiểu chủng viện và chủng viện) ở Nha Trang, tọa lạc trên đồi La San, hết sức yên tĩnh.

Năm 1934, lập ra "nha tập sơ" (probatorium) ở Bui Chu, năm 1941, thành lập trường Adran ngay bên rừng A-lai, Nha Trang.

Ngoài ra còn trường La San Bắc Ninh ở Tân Ninh, trường La San Kỹ thuật ở Nha Trang, và trường Bàu Ninh (tên A-lai thành Benilde) ở Nha Trang không rõ là ở đâu nữa. Riêng trường Thánh Francis Xavier (Phanxicô Xa-viê) ở Sóc Trăng, không rõ có phải là ở đâu nữa năm 1869 không.

Vào năm 1955, tất cả các trường La San ở miền Bắc được chuyển vào Nam, học sinh các trường này tuy vì trí nhớ cũ mà theo học các trường nâng cấp trong Nam. Riêng học sinh các trường Puginier ở Hà Nội, trường Thánh Giuse ở Hải Phòng được theo học ở trường Taberd, Saigon.

Năm 1956, một trường La San Kim Phước ở Kontum;

năm 1957, trường La San Bình Lôi ở Qui Nhơn;

Năm 1958, La San Ban Mê Thuột.

La San Nghĩa Thuộc ở ngoài nông Nguyễn Thông và Yên Ninh Sài Gòn đóng nhờ cũng được mở vào năm này. Trường này thu học phí rất hai, danh cho trẻ em nghèo. Chi phí trường được các Sở huynh trường Taberd dùng học phí thu ở Taberd, giúp nuôi tại trường La San Nghĩa Thuộc cũng có các lớp tối, do Noan Thành Mậu Sinh Viên trường Taberd cất có các sinh viên năm thì ba các trường Nha Trang học ở Sài Gòn năm trích việc giảng dạy.

Cũng giống như La San Nghĩa Thuộc là trường La San Chánh Hưng và các trường thu học phí rất nhẹ nhờ Xóm Bông ở Nha Trang, Tuk Lak ở Nam Vang, và Phui Vang ở Huế.

Năm cuối thập niên 1960, vì chiến tranh, thiếu thầy giáo, trường Taberd và một số trường khác phải nhờ các nữ giáo sư có Cối nhai giáo khoa (11) hay là ở các Bồi Giáo dục công nhân, năm nhận việc giảng dạy trong nhiều lớp học. Các trường La San không ngừng phát triển, cũng nâng cao phẩm chất đào tạo.

Vào năm 1975, Đông La San ở Việt Nam có 300 Sở huynh, và khoảng 15 chủng sinh. Ngoài các trường học, Đông còn có Trang trại Mai Thảo ở bên kia cầu sắt Thanh Nhà, nên các Sở huynh lớn tuổi về hưu đóng ở đây, và cũng làm nơi các Hội đoàn cắm phòng. Các Sở huynh nhiều khi 27 trường gồm từ tiểu học đến trung học và kỹ thuật, có trường con con ở trú và một trung tâm dạy trẻ em mù cũng một trường dạy tạo gia cầm. Học sinh phần lớn là người Việt cũng một số nước các sắc dân thiểu số.

Trong các trường do nhà Đông quản lý học sinh ngoài giờ học văn hóa và thể dục, còn tham gia các hoạt động Công giáo Tiến hành (Action catholique), qua các đoàn thể như Thanh Sinh Công (JEC), Hiệp hội Thánh Mẫu ở cấp trung học, Hưng tâm và Nghĩa số Chúa Hai mươi hai ở cấp tiểu học.

Từ 1961, Hiệp hội Thánh Mẫu Taberd có thêm Noan Thành Mậu Sinh viên (do SH Adrien tổ chức),

tham gia hoạt động trong khuôn khổ Công giáo Tiên hành với Tổng hội Sinh viên Công giáo Sài Gòn (đôi khi hoàng dân của Linh mục Nguyễn Văn Lập).

Trong những năm đầu thập niên 1970, SH Theophile nhà học sinh Taberd các lớp 9 và 10, hàng tuần thì tham việc các khu lao động nghèo, hát toát cho các em nhỏ và phát thuốc cho những người nên khám bệnh ở những trạm chẩn bệnh miễn phí nhỏ ở La San Chánh Hồng (theo toa các bác sĩ và các sinh viên y khoa). Sở huynh Vincent phụ trách dạy các học sinh lớp 9 và 10, một sáng gần hồ chụp hình, rửa ảnh, sửa radio ...

(3) Tình trạng các trường học công và tư ở Việt Nam trong thời gian này. Năm này xin nói sơ qua về các trường học ở Việt Nam thời này. Trong suốt thời gian này, xã hội Việt Nam trải qua nhiều thay đổi và xã hội trở nên, không việc học vẫn nổi trội hiện trong chiều hướng thuận lợi cho nhà nhà sống ở Việt. Trong những năm giữa hai Thế chiến, nhà có rất nhiều trường Tiểu học và Trung học trên hầu hết ba miền Nam, Trung, và Bắc. Sau Năm chiến thứ Hai, các trường tiếp tục sinh hoạt, và hầu hết ở các thành phố và thành phố nếu có những trường công lập cũng nhờ từ thực với nỗi nguỵ giáo chức tận tâm dạy dỗ và học trò lễ phép, siêng học trong tinh thần kỷ luật cao.

Tại Sài Gòn nhà có các trường công lập danh tiếng nhờ Petrus Kyri danh cho nam sinh, Gia Long, danh cho nữ sinh, còn có các trường tư thục Chánh Thanh, Lê Bá Cang, Võng gia Căn ... dạy nhiều về chương trình Việt. Các trường dạy chương trình Pháp nhờ Chasseloup-Laubat (sau đổi tên là Jean Jacques Rousseau, sau cùng là Lê Quý Nôn), Marie-Curie cùng Colette và Saint-Exupery nếu do chính phủ Pháp nhà thời mới chi phí. Ngoài hai trường La San nhà ghi ở trên, còn có các trường Couvent des Oiseaux, Regina Pacis, Regina Mundi, Thiên Phôi ... danh cho nữ sinh, thuộc nhóm các trường Công giáo. Trường Nguyễn Bá Tông dạy cả nam lẫn nữ do giáo hội Công giáo nhiều khi. Lyceum Cửu Long và Les Lauriers là hai tư thục dạy chương trình Pháp. Ở gần trường Petrus Kyri có trường Bacc Ail (College Fraternel) dạy chương trình Pháp và Việt cho học sinh phần đông là con em người Hoa. Các tư thục Huỳnh Không Ninh, Huỳnh Thờ Nga dạy cả nam lẫn nữ Hai trường Nguyễn Trường Tô (trung học nếu nhất cấp) và Cao Thắng (trung học nếu nhì cấp) là trường công lập kỹ thuật.

Mỹ thì có trường Nguyễn Đình Chiểu, Căn Thơ có trường Phan Thanh Gian là những trường công lập rất có uy tín nổi lập từ lâu.

Sau 1955, hai trường công lập danh tiếng ở Hà Nội là Chu Văn An (nam sinh) và Trờng võng (nữ sinh) dời vào Sài Gòn. Gia đình có hai trường công Hoàng Cơ Căn (nam sinh) và Lê Văn Duyệt (nữ sinh), học sinh xuất sắc không thua gì các trường công lập lớn ở Sài Gòn và có trường Don Bosco dạy nghề cho thanh thiếu niên nghèo.

Trường Voi Tánh ở Nha Trang, hai trường Quốc Học và Nông Khánh ở Huế cùng với trường Sở phẩm Qui nhơn nếu là những trường có tiếng dạy giỏi. Ở Nam là có Lyceum Yersin của Pháp, Couvent des Oiseaux dạy nữ sinh do các nữ tu công giáo, ngoài các trường Đông La San ghi trước.

Hai trường Bồđi và Albert Sarraut còn ôilại Hànoá sau 1955.

Tại Saigon vềsau này còn có trường Bồđi và trường do Pháp giao nên hạnh. Ngoài ra còn có các trường dạy trẻ em bị khuyết tật, nhờ trường Hoàng Thủy Nam (dạy trẻ em bị mù), trường cảm nhận ôi Lai thiếu. Trong phạm vi bài viết này, chúng tôi không thể đề cập đến các trường này hoặc ôi Việt nam. Tóm lại, cần ghi nhận là trong thời gian này, sinh hoạt giáo dục ôi Việt nam rất phong phú và thay hay, trở giỏi, ôi thanh phố ôi vùng ven biển, hay nông bằng, nhà nhà cũng có

(4) Sau 1975

Nghèo nhưng đơn sơ
học sinh lớp Tình Thương
Quận 7 - Saigon

Sau 1975, các trường bị trồng thu, biến thành trường công, do chính phủ quản lý và bổnhiệm người dạy. Tròn này hay sau Sở huynh còn nôi lờ dùng, tất cả các Sở huynh khác phải rời trường, nôi nôi nôi các và dạy công xây dựng và vận quên. Các trường do chính phủ quản chế và bổnhiệm giáo dục, thu nhận học sinh nam và nữ Hoạt nông của các Sở huynh trong Đông bị hạn chế rất nhiều. Có số chạ còn Nha Mai thôn ôi Thanh Nã. Một số Sở huynh rời nôi, ra ngoài, tiếp tục công việc giảng dạy ôi Nouvelle Calédonie, Thái Lan, Pháp, và Hoa Kỳ... Những Sở huynh ôi lại chạm sọc lẫn nhau và tiếp tục, làm tất cả những gì làm nôi theo lời nguyện, trong hoàn cảnh khó khăn. Và Sở huynh, không quên lời nguyện, nôi làm nôi rất nhiều việc, nhờ dạy nghe kèm dạy toàn, nông thời dạy giáo lý. Khi tình hình Nôi Môi có hồi sáng sửa một chút, Sở huynh Desire nôi bổn ba các nôi gây quy nôi tiền về môi trường dạy trẻ em nghèo ôi Cai Nhum, và tiếp tục lan ra các nôi khác.

b. Áp dụng phương pháp dạy học của Dong

Các trường Đông La San ôi Việt Nam áp dụng nông nôi lý thuyết do Gioan La San lập ra..

(1) kyiluat và thi hạnh kyiluat

Trường học giờ kyiluat nghiêm và minh, mỗi quy luật nôi ghi ra rõ ràng và nông nôi khác nôi luôn. Nếu giờ vào lớp, học sinh xếp hàng nôi rất trật ôi ngoài sân, lớp nào theo lớp nôi ra tuần ôi theo nhau nôi vào lớp, khi đi chạm nông ôi nôi chạm. Vào nôi lớp, học sinh nông vào chạ nôi kinh xong, cói lệnh của Sở huynh dạy, mỗi ngoài xuống. Trong lớp giờ trật ôi, ngoài nôi, yên nôi làm bài trong yên lặng, và giờ im lặng khi cói học sinh nôi bài cho cả lớp, hoặc nghe theo Sở huynh hoặc thay hay công giáo nôi rồi lại chung với nhau khi học ngoài ngoài. Nếu giờ ra chạ cói chạm bài nhiều. Học trò nông lên, sắp hàng rồi nôi ra lớp một cách trật ôi, nôi sẵn chạ mỗi tan hàng, chạ nôi với nhau. Nhờ vào số duy trì kyiluat mà nhà trường tạo nôi khí học tập chín chắn, học sinh biết rõ những gì trông nôi nôi mình, ra sọc học hạnh, và nông nôi kiến thích hợp cho việc học. Trong những trường khi còn cói nôi truy học sinh nôi truy nông theo kyiluat hợp với lứa tuổi và hợp với trình nôi học. Giờ nôi, giờ nôi giờ học nôi sắp xếp rất quy củ. Mỗi tuần cói ngày thu quản áo giặt, cói sáng thôn nôi lễ mi-sa, tối thôn sọc chạ. Thành thể (hay chạ phép lành), và cuối tuần về thăm nhà hay ra phố chạ. Tối chạ nôi cói chạ bóng.

Hình phạt ôi các lớp trường Taberd, nôi nhớ làm ôi nôi trong lớp hay lo ra, hoặc không thuộc bài nông bị bắt nông xây mặt vào một góc, hay bị chạ phạt. Nôi nôi nhờ tập sách nôi, làm bài quây quây

không sớm nói sau khi bà là rầy vài lần sẽ bà cảm tức, không nói ôi nha nghê mà phải vào trường buổi chiều thôi bà. Sau khi bà cảm tức ba lần, sẽ bà khiến trạch công khai trước ban, nhờ tiểu học, trung học nên nhất cấp ... Nàng nhất là bà nói học, không trong khoảng hôn mỗi năm từ 1949 đến 1960, chắt chắt coi hai trường lớp học mà thôi. Việc thi hành kỷ luật đồng hồ nàng về an dầy chớ không coi tinh cách nghiêm khắc.

(2) Trí , nói, và thể dục

Các Sở huynh chủ trương nên cả ba phần trí dục, nói dục và thể dục. Lớp học khàng trang, sách học này nui và cấp nhất theo chương trình, Pháp cũng như Việt. Tập học nói bao theo một mẫu riêng rẽ cho từng môn học, và nhiều nay nói giờ cho nên hết bài trung học nên nhất cấp. Hàng ngày nếu có giờ giao lý và khi lên nên nói cấp, con nói giảng dạy cách nói xối khi vào nói, khi lập gia đình, trong tinh thần công giáo.

Các trường của Đông nếu có sân bóng chuyền và bóng rổ và mỗi lớp nếu có này nui ban cho hai môn thể thao này. Khi nhồi có chơi trò đánh banh trong vài năm, về sau này, có đi ra ôi xing ngoài, mỗi biết là môn rugby theo Anh và Pháp. Sân bóng rổ là xi măng, nói khi con có chơi nên giảng lỗi, trò thành sân quần vợt. Trong phòng thể thao, có ban nên nài bóng bàn. Là vận Tiet (vận nói Pháp quốc) và Huỳnh vận Ngọc là những cao thủ môn này. Cả hai xuất thân từ trường Taberd, đôi sồi dui đất ban này của Sở huynh Gaeitan, trong những năm này thập niên 1950. Thời gian này trường Taberd hàng năm vận tổ chức các giải bóng bàn Bridgestone, có nhiều danh thủ thời nói như Mai vận Hoa (vận nói Alchâu), Trần vận Nói, Nguyễn Kim Hằng và Trần vận Liễu đời tranh.

Trường chủ trương nhiều hơn nên các môn thể thao nói nói nhờ bóng rổ bóng chuyền và bóng tròn. Học sinh con nói khuyến khích trau dồi bơi lội, trường Mossard Thui nói có sân này ban và hồ bơi. Treillis, năm 1953 đoạt giải bơi lội các trường tiếng Pháp ôi Sài gòn trong hàng tuổi của anh. Huỳnh kế Nhân đoạt huy chương vàng bơi lội học sinh do bơi Quốc gia Giải dục tổ chức vào cuối thập niên 1950. Cả hai nếu là học sinh trường Taberd.

Tháng năm (quanh ngày 15), thông có lẽ là Thanh Gioan La San. Năm 1958, lần này nói nói tổ chức cách trình thể trong sân Tao Nạn, với học sinh nhiều trường nên đời khải. Học sinh Taberd có trình diễn nhiều tiết mục thể dục nói diễn rất ngoài mục, và là này tiên, biểu diễn môn này ngoài (12) do Sở huynh Roland, một người Canada (trước ôi Nại học Laval, Quebec) hướng dẫn. Trong những năm này thập niên 1950, trường Taberd con dạy môn này kiếm. Trong các năm vận nghe này dịp Giảng sinh hay Tết, có trình diễn như này. Phòng chăm các trường vận là "Tinh thần mình mãi trong thể thể trảng kiến."

(3) Ôn luyện thông xuyên

Về việc học, các Sở huynh theo nguyên tắc ôn luyện thông xuyên và lúc nào cũng sẵn sàng. Bài học,

bai lam nōōc kiem hang ngay, va hoc sinh tap nōōc thoi, moi ngay hoc nay nui bai hoc trong ngay hom noi ma khoing noi nen gan ky thi moi hoc gap. Cac troong phat phieu niem hang tuan cho cac lop tieu hoc va hai tuan mot lain cho cac lop trung hoc. Hoc sinh hoc neu nain, khoing dam bea trea. Moi nam hoc thi ba lain bain tam cainguyet, va ba lain tam cainguyet. Ket qua thi bain tam cainguyet (sau sau tuan hoc) nōōc coing boa trong cac lop cung coi ket qua thi tam cainguyet (sau ba thang hoc) nōōc coing boa trong ban (tieu hoc, trung hoc nen hat, nen ho cap). Cua nam hoc coi la phat phan thooing toa choi cho toan troong, coi phui huy nh tham doi. Hoc sinh xua sae nōōc nhieu phan thooing ra coing ai tro.

Trong dop nghe he cac So huynh van cho bai tap lam theo tuan, va khi nhap hoc phai noi cac bai lam. Nho the ma hoc sinh noi dai, khoing ma quang, khoing bo thieu soi trong chooing trinh hoc. Nhung on luyen thooing xuyen van nōōc cac So huynh xem xet theo soi cua hoc sinh, va nam van viec on tap cho nhuan hai choi khoing phai noi nheit. Cac bai tap, bai hoc trong lop theo chooing trinh hoc hang nam, nhooing thooing thooing trong nhooing tuan nau, thang nau, cac So huynh neu giaing bai cham va tha ky cung hoi bai kiem nhieu hon nei chaic chan la cai lop nau thooing hieu cac phan co bain quan troing. Sau noi moi theo soi hoc sinh ma nang caic giaing, cung moi noi khoi theo nang chooing trinh va hop voi nen moing hieu biet nau hat nōōc. Nho the ma viec hoc coi ket qua cao.

(4) Da y va hoc giao ly

Ngoai cac moi hoc theo chooing trinh, niem hanh dien cua cac So huynh la da y giao ly. Moi nay do So huynh phui traich lop nam niem, va thooing nōōc da y va tiet nau tien, moi ngay hoc. Nhung ngay la lon cai troong cung len nha nguyen doi la Mi-sa. Thang hai, thooing len chau Minh Thanh trong dop la Nioe Ba. Trong cac dop la khai, troong toa choi cac tuan coi hat, tao mot khoing khi sung kinh va nao noi trong toan troong.

Vao nhooing nam 1955-59, troong Taberd cung toa choi nhieu cuoi cam phong do cac Linh muc on hieu noi nen giaing. Hoc sinh coi dop nghe Linh muc Jean Marie Nguyen van Thich, va Linh muc Gagnon (OP), ten Viet nam la Nhan, mot ngooi Au noi tieing Viet ranh reihon nhieu hoc sinh Viet nam giaing trong cac cuoi cam phong. Nhung cuoi cam phong nay nam cung co noi tin, va cung nam hooing da hoc sinh nap oing voi cac tinh huong ngoai noi, choi khoing cha nam rieng vao viec rao giaing nao Coing giao. Hiep hoi Thanh Mau Sinh vien cung toa choi cam phong trong khuon vien Trai Mai thoi. Cac noan vien sinh vien cung tham doi nhieu cuoi sinh hoat trai do Lien Nioan Sinh vien Coing giao, Vien Nai hoc Sai gon toa choi.

Nhooing cha hoc giao ly thoi, cha noi Troong Dong cac So huynh con moi nhooing nha chuyen lam viec toi thien nen noi chuyen voi hoc sinh, nang thoi tao co hoi cho hoc sinh tham gia cac coing taic xai hoi. Cam noing hat la vao nam 1958, oing Raoul Follereau nen noi chuyen oi troong Taberd ve noi bat hanh cua nhooing ngooi bo phung cui. Sau noi hoc sinh troong nau tham vieng beinh vien Choi quain, soi hoc sinh tham doi nang nau hon ta caic lain khai beinh vien nau noi ngooi nen vieng tham va uy lao.

(5) Tinh tien luon

Cac So huynh cung hieu da y hay, khoing gi bang lam goong. Chinh cac So huynh neu goong ky luat.

Trong giờ ăn, các Sở huynh ăn yên lặng, và một Sở huynh nào dùng bữa trước, nòng ôi buic nọc một chông saich. Các Sở huynh cũng tham gia thể dục, thể thao. Năm 1960, theo thông báo, nội bóng rổ trường Taberd sẽ tranh tài với nội XYZ, không biết tổ trường nào nên Năm buổi nào mỗi rồi XYZ là các Sở huynh của trường.

Các Sở huynh còn nêu cao công tinh tiến không ngừng trong việc học. Năm 1955, Sở huynh Reimi du học về nhàic lyi trôiveà nòic, gây một ấn tượng nếp trong lòng học sinh, và khỏi dạy long ham thích nhạc. Sở huynh Casimir, sau thời gian làm giám học nênhat cấp Pháp, naidu học, trôiveà với bằng Tiến sĩ Triết học năm 1958. Sở huynh Humbert trình luận án cao học về Thóc và học, nên tại "Tạp chí theo sông Saigon," tại Nại học Khoa học Saigon vào năm năm 1960. Sở huynh Gagelin Tam du học và nait học vì Tiến sĩ Giáo dục trong giữa thập niên 1960. Ngoài ra còn nhiều Sở huynh khác tu nghiệp Anh ngữ ở Penang, hay Anh quốc (nhờ các Sở huynh Bonnard, Sở huynh Maximin) hoặc toán và khoa học (nhờ các Sở huynh Maurice Trieu, Sở huynh Georges). Nait biết là Sở huynh Romuald, một người Pháp vui tính và chân thật, nait ghi danh theo học các chông chạ Việt nam ở trường Nại học Văn khoa tại Saigon trong các năm 1958, 59, trước khi trôiveà Pháp.

(6) Giómục tiêu của董 ma thích ồng với các thay nait trong xã hội

Các trường董 La San nait thích ồng với hoàn cảnh xã hội nông thôn. Nhờ việc bổ nhiệm các Sở huynh Việt nam vào những chức vụ nait khiến khi Việt Nam trôithành một quốc gia nait lập. Các trường董 nait mở ngay ban trung học dạy chông trình Việt khi còn nait kiến, và phát triển song song ban nay với ban trung học chông trình Pháp. Các trường cũng mở phòng thóc tập khoa học và trang bị nait nait các trôihuấn củ. Trường Taberd còn có chông trình Thông mại, dạy bằng tiếng Pháp, gọi là Section (ban) Commerciale do S.H. Anathanase dạy. Học sinh ban nay nait thi lấy Certificat d'aptitude professionnelle (chông chạ khai nait thông mại) do Pháp tổ chức (tức là học nghe khi học sinh không có khai nait theo học lên nên nait cấp (cấp ba).

Ngay trong những năm cuối thập niên 1950, các trường nait thành lập Hội Phụ huynh học sinh tại tổng trường, tap mới liên lạc chặt chẽ giữa trường học và gia nait. Trước nait tại Taberd, trường nait phát hành báo Liên San, phát cho học sinh từ năm 1958, nên có số liên lạc thông xuyê giữa trường và gia nait. Báo cũng là nait học sinh, thông học nên nait cấp trau đổi Việt ngữ Phụ trách Liên San trong những năm nait là hai anh Trần Tô Huyên (con Nghò số Trần và Tuyen, VNCH) và anh Trần thế Nait Ngay khi nait treithành hành và trôiveà nguồn giải trí cho thanh thiếu niên, trường Taberd cũng tổ chức các buổi nait hội nait treithành hành nait nait của trường trong những năm 1965, 1966.

Nên cuối thập niên 1960, các Sở huynh nait thay mới giáo lyi trong các lớp từ lớp 8 trôilên. Các Sở huynh phụ trách lớp nait dùng giờ nait nait về chuyê nait - dân thân, nên tang gia nait, nait nait coả học, triết, cùng các vấn nait nait sức khỏe. Các nait tại tuy tiến, không gọi nait nait thóc tạ và các buổi thao luận rất cói môi tởi do. Năm 1971, nhân thóc nait sô không trôin vein của việc phân biệt và tách rời nam, nait trong nên giáo dục công giáo, Taberd và Couvent des Oiseaux ở Sai gon nait tổ chức nên học sinh các lớp 12 (classes terminales) hai trường (nam, Taberd, và nait Couvent) gặp nhau vào sáng thoitbay, trong 2 hay 3 giờ nait hoà Mới lại gặp nên có nait nait thait luận.

Nhiều quan trọng nhất khi Gioan La San thành lập Dòng La San nhằm vào việc dạy dỗ trẻ em nghèo. Các trường Dòng lúc ban đầu đều dạy miễn phí, không thu tiền học. Nhiều nay coi thể làm nòng trong hoàn cảnh xã hội thời bây giờ và nấp ở nòng nòng các nơi hội trong cách giáo dục thời nòng. Càng về sau này, các chi phí cần thiết cho việc dạy học tăng rất cao, nhu cầu về môi trường cũ và các chi phí khác về vệ sinh, về trang thiết bị, về nhà ở của nhà trường (nhờ bảo hiểm, bảo hiểm lao động) cũng tăng cao. Ngoài trường ở một vài quốc gia như Canada, chính phủ thanh bang ban đầu chi phí cho các trường công lập dần chính và công lập công giáo bắt đầu và trung học nên các trường này không phải thu học phí, còn ở các quốc gia khác, các trường học đều phải thu học phí. Tại những nơi nòng các trường Dòng La San đều thu học phí, những các Sở huynh vẫn tuân giữ mức ních của Dòng. Trong một số trường các Sở huynh thu học phí cao hơn hay bằng các trường khác. Những trong các trường này vẫn có một số học sinh nòng giảm hạn học hay một phần học phí tùy theo nhiều kiến gia cảnh. Nhiều nhà học hay giáo viên, theo nhà nghề của Giảm mức, cũng giới các học sinh ở tuấn nghèo theo học các trường La San. Các học sinh này nòng miễn học phí, và trong vài trường hợp, nòng ở miễn nòng trú miễn không phải nòng tiền.

Cảnh những trường trên, các Sở huynh luôn luôn môi trường Nghĩa thức, với học phí nòng, dành cho con em các gia đình có thu nhập thấp. Đây là phương pháp chia sẻ theo tinh thần công giáo, dựa trên sự công bằng và nhân ái, thực hiện công tác cải cách xã hội một cách rõ ràng và hết sức ôn hòa. Trong tất cả các trường này, các Sở huynh nhìn nhận con em các gia đình theo nòng mỗi tôn giáo. Các Sở huynh vẫn giảng dạy bằng cách làm gương, và làm việc Tổng nòng một cách không công ép, với y nòng làm tạo nhiều kiến thức học sinh nòng biết nòng tinh thần công giáo.

Tinh thần này không những nòng phổ cập trong phạm vi của trường, mà còn nòng mở ra ngoài công nòng. Các trung tâm chẩn bệnh và phát thuốc miễn phí phục vụ nòng bao các khu lao động nghèo, không phân biệt tôn giáo hay tín ngưỡng. Học sinh các trường trong những buổi du ngoạn vẫn nòng thăm viếng các cô sùng tôn giáo khác. Trường thành Phan-xi-cô và Xa-viê ở Sóc Trăng thông tin học sinh du ngoạn vào ngay thòng nòng nòng thành. Ngay nơi học sinh thòng nòng nòng ngoài thành phố, nhờ Bài Xưa, Xưa Cai Nòng Nòng nòng ... Thòng ghé vào nhà và nòng trong nhà thuốc các chùa Miền. Nhờ nòng học sinh có dịp xem các chui tiều Miền trái bãi, nòng kính bằng tiếng Pháp. Quan chui thòng coi các cây có thui, có rất nhiều có và đi làm ở Học sinh có dịp sống một cách thực tế về tôn giáo và nòng nòng với các tín ngưỡng khác.

Tuy vậy luật Dòng chặt chẽ và sùng tra nòng, thòng thòng khi thòng thành một Sở huynh rất khắt khe, những tại nơi nòng, vẫn có những người không kém giỏi nòng tinh xấu. Tại một số nơi, nhất là ở Bắc Mỹ trong những năm gần đây, có nhiều vui kiến tụng, và có các hành nòng bảo lộc, bảo hành trong các trường và hội nòng Công giáo hoặc Anh giáo, hay Tin Lành. Có một số trường hợp liên quan nòng với Sở huynh Dòng La San. Những dân chúng chui lên nòng những người phạm tội chui không vô nòng cái nòng. Ngoài ra các vụ có nòng nòng nòng ra tòa nòng nòng nòng tra và phán xử công minh. Các nòng nòng nòng nòng thòng theo nòng lệnh Tòa. Người dân thời nòng này nhìn nhận là trong một công nòng nòng có vài người,

hay một thiếu sót của. Các thành phần cấu trúc của, và nhìn nhận của, thì dần dần những phần không thể thiếu của, hoặc là, hoặc là. Nhiều nay không trái với nhân tính và sự công bằng.

Các Sơ huynh Dòng giáo dưỡng quy luật lao động tu hành của nhà nguyên những không làm linh mục. Các Sơ huynh, sau khi ở trong Dòng một thời gian, mới xin được phép trở lại chủng viện học thần học, và sau đó thụ phong linh mục. Dòng không ngăn trở việc tại các trường thuộc Dòng Sơ huynh, việc dạy dỗ các em, và các nghi thức công giáo khác như Rửa tội, Thêm sức (Confirmation) nếu do một linh mục tuyên úy (Aumônier) phụ trách. Các tuyên úy cho trường Taberd vẫn luôn luôn trong trường, công phu dạy dỗ, không dùng chung phòng ăn tập thể với các Sơ huynh. Linh mục Paulus Mouri của trường Tuyên úy lâu nhất trong trường Taberd. Linh mục này giảng dạy phần giáo lý cho các lớp 12 chương trình Pháp từ 1959 (Terminales) và còn làm ở trường khi các phi hành gia đã bay vào không gian.

Tóm lại, các trường Dòng La San không bao giờ là một trường khép kín, riêng biệt. Trường có môi trường nhân văn cao, các thầy ở trong xã hội, thực hiện phương châm "hoạt động cùng nhau tiến lên," hầu hòng thanh thản cho các em. Các em không hề thiếu sự quan tâm của các Sơ huynh. Các trường Dòng giáo dưỡng không theo nhà công giáo, ảnh hưởng của trường Dòng rất sâu sắc trong lòng các em học sinh. Trong tiệc kỷ niệm của nhóm Cảnh Sát tại Paris tháng 10 năm 2003, khách mời rất đông, không những có các đồng bào Âu châu như Bỉ, Đức, Hoa Lan, Ý Thụy sĩ ... mà còn có cả Hoa Kỳ và Canada. Đó cũng là một điều đáng tự hào.

V. Kết

Hy vọng trong một tương lai không xa lắm, các Sơ huynh lại sẽ có dịp góp phần vào việc xây dựng tương lai, xây dựng nhà nước giàu mạnh, và truyền bá tinh thần niềm tin mỗi tầng lớp xã hội, trong tinh thần tình yêu và nhân ái. Học sinh của các Sơ huynh, có rất nhiều người thành công ở trong nước và ở ngoài nước, chắc chắn sẽ có những đóng góp tích cực vào xã hội và đất nước. Trên thế giới, các em học sinh của trường Dòng La San đã góp phần vào một Hội An toàn quốc tế rất đáng tự hào, vinh danh các thầy dạy của Hội mang tên Union Mondiale des Anciens Elèves Lasalliens (viết tắt là UMAEL). (13) Các hiệp hội Cựu học sinh trường La San ở Việt Nam cũng có những hoạt động tương trợ và giúp đỡ các Sơ huynh còn ở Việt Nam. Tương lai chắc chắn sẽ sáng sủa, cho trẻ em Việt Nam, cho Dòng La San, và cho nhà nước. (14)

VI. Ghi chú

* Hình Thành Gioan La San - Image credit : With the gracious permission from the UMAEL's President, Mr. Jose Ramoin Batiste Peyaranda. E-mail 15 July 2005, @ 19:07:35.
(Niên thơ Thôisau 15/7/ 2005 giờ 19:07:35 +0200)

1. Nôôic Pháp döôi thời vua Louis thöü13 (1610-1643) gặp nhiều khó khăn ôitrong cương nhö ngoài nôôic. Nöông dân ñãliên tục nôï loan ôinhiều nôï nhâm chóng sôu cao thueánaing, ñeároã bò binh lính nhaovua ñam áp vaitan sát đãmman. Dân chúng laii bò loá vào các cuộc nôï chiến giữa phe nhaovua, Công giáo, và các thanh phoátheo ñão Tin lành ôitrong nôôic. Bên ngoài, gặp cuộc chiến tranh 30 năm (Guerre de Trente ans) giữaPháp với Tây ban nha, Thụy ñiễn, PhổvàÁl. Louis thöü14 lên ngoá năm 1643, lúc mới hôn 4 tuóá, triêu ñinh do Hoàng Thái Hậu Anne d'Autriche vàHoàng y giáo chủMazarin ñiễn khiẽ, sau khi ñeý yeãn cuộc nôï loan của phe quyíphái theo Duc d'Orléans, triêu ñinh tiếp tục theo ñuóá chiến tranh. Sau khi Mazarin qua ñôi, vua Louis thöü14 laii dung quân sôigiái quyết các tranh chấp biển giới, và phí phẩm công quyívào các công trình xây dựng ñoãsoá Dân Pháp gain nhö kiết queãkhi óng mất.

2. Vì leinay màcác Sô huynh không học tiếng La tinh ôicấp cao nhö các linh mục. Nôï khi ngöôi ñôi cheá giẽu, gọi các Sô huynh laIgnorantins (đốt). Nöông cũng còinhiều Sô huynh học theo chöông trình cũ ñiễn, cũng rất thông thạo tiếng La tinh vàtiếng Hy laip. Ôitrong Taberd, Saigon, Viêt nam còisô huynh Roger vàSô huynh Theophane Keárat giỏi tiếng La tinh.

3. Universiteide France Viẽn nay do Napoleon ñiễnhat thành lập năm 1805 chuyẽn vềhành chính và quản trò giáo dục các cấp töitiểu học ñeãn ñãi học.

4. Tài liệu trong bài nôï chuyẽn của Sô huynh Tổng quyên Alvaro Rodríguez Echeverría, vào năm 2003, tại Ñãi hoá theágióii Cöu học sinh La san -UMAEL- kỳIII, tại Mexico City, thuĩñoáMexique.

5. John Amos Comenius (teãn La tinh laJan Amos Komensky) sinh ngày 28 tháng 3 năm 1592, tại Uhersky-Brod, một thanh phoánhöithuộc vung Moravia, nay nằm trong Công hoã Tiệp (Czech Republic). ÔiÁu châu, nhất laôiBắc Áu, ngöôi ta xem óng la"Cha ñeicủa ñeãn giáo dục tãn thời." Óng laingöôi ñãu tiên ñãoxöông lên thuyết cần dạy trẻem bằng tiếng mẹ ñeãn Năm 1658 óng ñãisoãn vàcho in quyên Orbis selisualium pictus (Le monde des choses sensibles illustreü= The Visible World In Pictures = Hình vẽcác sôivã trong theágióii thãý nôôic). Óng tin giáo dục laimột công tác phã ñöôic thời hiẽn toàn diẽn (holistic approach), vàcon ngöôi, töibeiñeãn giã, lúc nào cũng cần học. Óng cũng ñeã ra ñeãnghò cho các em beigiã vàphũnôôñi học, một yütöông chöã ai nghó ñeãn vào thời ñoü Óng muón kết hõp thãn học, triết học vàgiáo dục thành một khoa duy nhất. Óng ñeãlaii 154 quyên sách vềtriết lý, quan niẽm vàphöông phãp giáo dục. UNESCO ñãivinh danh óng bằng cách tão ra Huy chöông Comenius danh cho các nha giáo dục. Trong giöüi giãb chöic Áu châu, ñãý lađanh döi cao quyĩnhãt.

6. Cách dạy nay không khác gì cách dạy trong các trường ôiViêt nam hoá xöã (töitheákyüthöü12 ñeãn ñãu theákyü20). Các thãý ñoãvãn dạy một lớp còinhiều trình ñoãkhãc nhau. Học troñãitheo học laii chã bãn các học troimöüi vào, tập ñoic. Vàcũng học viết chöiNho, chã ñöôic cũ lañöic chöiNho theo cách phãt âm Viêt, tiếng mẹ ñeãn chöikhoảng ñoic theo cách phãt âm của ngöôi Trung quöc (cöilevi ngay ngöôi Trung quöc cũng còinhiều cách phãt âm theo töng ñoã phöông).

7. Trước nội chiến, người biết chữ biết đọc là giới làm thầy giáo hay công giáo. Ngay ở Hoa Kỳ, các trường công lập trước thập niên 1630 không phải đến đâu thầy giáo thì 19 mới có vài trường dạy số qua nhà người học nhất trình ở trung học và công giáo thì dạy. Trường số phạm từ đầu tiên do Samuel R. Hall mở năm 1823, và trường số phạm tiểu bang đầu tiên ở Mỹ ở Massachusetts năm 1839. Tại Âu châu, Gioan La San là người khai phá mở trường dạy biết đọc dạy thầy giáo (trường số phạm) vào năm 1685. Sau nội chiến, trường số phạm phát triển rộng rãi nhờ August Hermann Francke và Johann Pestalozzi. Francke trước xem nhà người nghèo hành với Gioan La San trong giáo hội Tin Lành. Chương trình học chính thức của trường số phạm thiết lập vào thập niên 1820 ở Đức. Bên Anh, mãi đến giữa thế kỷ 19, Nữ học Cambridge mới có trường Số phạm do công sáng lập của Oscar Browning, một giáo sư dạy ở nhà học Eton, và King College thuộc nhà học Cambridge. Cambridge cũng có trường số phạm dành cho phụ nữ mở năm 1885.

8. Gioan La San đã quy định các luật sau đây trong việc lên lớp giảng dạy :

- (1) Thầy giáo xác định một thông minh tổng quát của từng học sinh trong lớp.
- (2) Thầy giáo dùng ngôn ngữ và cách giảng bài phù hợp với trình độ chung của lớp, nhưng vẫn chú ý đến các trẻ kém nhất.
- (3) Thầy phải chắc chắn các học sinh hiểu rõ chỗ các em dùng.
- (4) Bài giảng thì tốt đến nỗi học sinh không cần ghi nhớ nhiều bài nữa phải tập.
- (5) Thầy nhận mình đến các phần cần bài tổng bài, tổng môn học. Chẳng qua bài tiếp khi học trở lại hiểu bài nâng học.

...

- (9) Mỗi lần, chẳng giảng một vài năm chính, mà phải giảng cho thấu đáo.
- (10) Giảng cho học trong nghe, viết cho học trở lại. Phải tận dụng tám tiếng.
- (11) Phải chuẩn bị mỗi bài dạy một cách kỹ lưỡng.
- (12) Giảng rõ ràng, không sai trái, và phải trình bày một cách cần thận, dùng chỗ đúng nhất và dùng mỗi luật văn phạm.

...

- (19) Lúc nào cũng nhớ nhất câu hỏi để xem học trò hiểu, có theo dõi bài hay không.
(Reisner, 1935, Chương. V, phần. II, trang 31-33) .

9. Theo chương trình Pháp, College là trường dạy hết bậc Trung học nên nhất cấp, Lycee là trường dạy dạy Trung học nên nhì cấp (thì Tú tài). Ngoài ra còn có sở phần biệt chi phí College do quy thuộc nhà tại trời (tức Nam Việt), còn Lycee do quy Quốc gia (tức là của Pháp) tại trời. Trường Adran lúc nội chiến Thái Chăm Việt, Sài Gòn.

10. Sau này, Sở huynh Cyprien Gaim là Sở huynh Việt Nam đầu tiên làm Giám đốc Thanh Đông này (1956), sau khi cũng là Hiệu trưởng Việt Nam đầu tiên của trường Taberd (1952 ?) thay thế Sở huynh Venant. Các Sở huynh hiệu trưởng sau này là SH Alloysius, SH Bernard Bông (sau làm Giám đốc), SH Felicien Lông, SH Desireu.... Một SH Giám đốc sau 1975 là SH Maurice Trieu.

11. Chương trình giáo dục bậc Nữ học ở Việt Nam lúc mới (1960) còn theo chế độ Pháp. Có hai loại cử nhân: giáo khoa (licence d'enseignement) và tự do (licence libre). Muốn có bằng cử nhân phải nêu một số công việc (sau ở Khoa học, hay năm ở Văn khoa - riêng Luật tính học trình là ba năm). Muốn nêu một số công việc này trước quy định trước sẽ có bằng cử nhân giáo khoa, còn không sẽ có bằng cử

Fitzpatrick, Edward A. 1951. La Salle Patron of All Teachers. Milwaukee: The Bruce Publishing Company
<http://www.lasan.org>

Bài tiếng Anh "District of Vietnam," bản in ra trên Internet ngày 5 tháng 7 năm 2005, và bài tiếng Việt "Tỉnh Dòng La Sơn" bản in ra trên Internet trong năm 1996.

<http://www.lasalle-fec.org/5institut/fond/novateur.php> - bản tiếng Pháp.

Jaud, (Abbe) L. 1950. Vie des Saints pour tous les jours de l'annee. Tours: Mame.

Leo, Brother. 1921. The Story of St. John Baptist de la Salle. New York: P.J. Kennedy & Sons.

Mulhern, James. 1946. A History of Education. New York: The Ronald Press Company. (Chương VII và VIII, trang 233 - 301).

Nguyễn Văn Trung. 1974. Chö Văn Quốc ngữ Los Alamitos, CA: Xuân Thu in lại năm 1989. Theo bản in năm 1974 của Nam Sơn Publisher.

Reisner Edward H. (gen. ed.) 1935. The Conduct of the Schools of Jean-Baptiste de la Salle. Dịch từ quyển Conduite des écoles chretiennes. Bản bản do Dong Sơ huynh cung cấp, bản in 1724, tuy bản này tiến trước biệt có từ năm 1706. New York: McGraw-Hill Education Classics. Xin xem sách do Gioan La San trước tác.

Vollet E. H. 1885. "Ecoles chretiennes" La Grande Encyclopedie. Paris, 1885-1902, Tome XXI.

Vào tên của tác giả cùng với những góp của TNK, và của vài bản học của

Phủ bản: Các tác phẩm và thơ tín của Gioan La San

Sách về giáo dục

Conduite des écoles. Bản này tiến trước biệt bản viết tay, năm 1706, trước tang trước trong Thö văn Quốc gia Pháp, mã số "Fr. 11759." Bản in này tiến trước nhà Chastanier ở Avignon, xuất bản năm 1720. Bản tiếng Anh do nhà McGraw-Hill & Co., ở New York, xuất bản năm 1935 dưới sự trông nom của Edward H. Reisner.

Les Devoirs d'un chretien, en deux parties et avec une troisieme partie contenant un traite du culte exterieur et pratique. Bản in này tiến ra năm 1703. Một bản sao bản này trước giờ trong Thö văn Quốc gia Pháp, mã số "D. 13295." Bản này gồm ba quyển, quyển 1 dày 494 trang, quyển hai, 305 và quyển ba có 301 trang, Thö văn British Museum ở London, UK có bản in năm 1772.

Les Regles de la bienseance et de la civilté chretiennes. Bản xóa nhất con giờ trước bản in năm 1729, con giờ ở British Museum có ghi tên Gioan La San là tác giả.

Exercices de pieté pour l'usage des Ecoles chretiennes. Bản này do C. de Perelles, trường Nữ học Sorbonne duyệt ngày 7 tháng 6 năm 1697. Bản xóa nhất con lại trước in sau năm 1730 và giờ ở Văn khố ở Vatican, Rome tình trạng không trước tốt lắm.

Các sách khác

Instructions et Prieres pour la Sainte Messe. Bản viết tay trước trường Sorbonne duyệt thuận vào ngày 16 tháng 1, năm 1704. Bản xóa nhất con trước giờ trong Văn khố bản in năm 1785.

Regles communes de l'Institut des Freres des Ecoles chretiennes. Thö văn Avignon con giờ một bản viết tay năm 1705, mã số 747 trong khu bản tang Calvet. Văn khố Rome có giờ bản do Gioan La San duyệt lại và giờ cho các nhà của Dòng năm 1718, có giờ ky của SH Barthélemy, Sơ huynh Tổng quyển lục nói

Regles du Frere Directeur d'une Maison de l'Institut. Trong Văn khố có con khoảng 10 trang có mang giờ ky của SH Barthélemy và năm 1717.

Ngoài ra con khoảng 85 bức thơ và 8 văn kiện khác do Gioan La San ký con giờ trong Văn khố

Tỉnh Dong La San Viet Nam

Dội Añ & Sinh Hoait Tông Ñoà Giaò Duïc trong năm 2005-2006

1. Lôi Vành Hoài & Dạy Ngheà Nha Trang
2. Huấn Nghiệp & Hàu Cai Xuân Loà
3. Tröông Tröông Vính Kyù- Yaly
4. Lôi Tinh Thöông
5. Huấn Nghiệp La San Ñöïc Minh
6. Huấn Nghiệp Tam Noàng

Lớp Văn Hóa & Dạy Nghề Nha Trang

Sau biển có 75, Nhà Nôôc "trao nôi" toàn bô Ñôi La San bằng một ngôi nhà thô sô ngay đôôi chôn nôi (chông heo cũ), khu Xoim Boing - Nha Trang.

Ñến năm 2004, theo qui hoạch của Bô Giáo Thông và Du Lịch, một chiếc cầu nôi xây đống nôi dài tồ Ha Ra ñến Xoim Boing, và chôn cầu lại năm ngay ngoài nôi nôi "trao nôi". Thế là phải di chuyên ñến khu ñất Núi Săn, gần ñèo Ru Rì.

Trong khi chôn nôi giây phép xây cất nhà nôi, các Frere tằm ôi trong ngôi nhà tằm vach vach "khang trang mài me". Còn con hôn không!

Dur cho "cái khoi bô cái khoi", các Frere vach biêt dung cái ñang côi ñe ñang say phúc vui giôi trẻ môi lớp dạy kèm sau giôi học cho trẻ em trong vung.

Ñe ñap òng nhu cầu ngay cang cấp bách, một ñôi ñi xây đống cô sô khaidô cung òng chông trình dạy văn hóa và dạy nghề (ñe biêt cho ngôôi khuyêt tằm) nôi ñe ñe.

* Văn hóa : dạy kèm và sinh hoạt - và khi gặp thời cô thuận tiện, môi lớp tiểu học "theo qui ñinh"

* Dạy nghề: - hóp tằm với Cô Sô dạy may Hoa Việt
- môi lớp dạy nghề nhô vi tính, ñông cô ñe may măt, môt gia dưng, v.v...

Mục ñích: Giup các em côi nôi một nghề côi ñe sinh sống và hòa nhập xã hội, không còn mang măt càm.

Đôi ñi chia làm nhiều giai ñoan:

- xây nhà trẻ (cấp 4) gồm côi: 1 phòng sinh hoạt giôi trẻ 3 phòng dạy nghề 4 phòng ôi cho các Frere, phòng côm, nhà ñang yển, Tổng diện tích xây đống theo ñôi trư là 400m².
Đôi ñi này côi ñe ñe hiện trong vung 3 năm, tuy theo khả năng tài chôn.
- trang thiết bô cho lớp dạy nghề ban ñau: 10 máy vi tính + 20 máy may gia ñinh
- trang thiết bô cho lớp sửa chôn xe gắn máy

Tổng phí ñôi trư không ñôi \$US100,000

- Liei ñôi ñi chôn ñe mông tồ ñng?

- Với tinh thần "cung chôn và liên kết" phúc vui gia bô ñe giôi trẻ - các ñe phúc vui giôi trẻ ñe và kèm may măt, của quý và Mạnh Thônng Quan và Anh Chôn Em trong gia ñinh La San, kei gôp công ngôôi gôp của, chúng ta côi quyên tin rằng cầu trài ñe sẽ ñe vang niềm Vui Mông và Hy Vông.

Huấn Nghiệp & Hậu Cai

Mục đích : Tạo nên kiến thức lành cho một số thanh thiếu niên thời kỳ sau chiến tranh để họ có thể làm lại cuộc đời mình.

Phông tiền: Hoàn toàn miễn phí 24/24 - thời hạn một/hai năm - dành cho các gia đình của ban nhiều hạnh. Các học viên được tiếp nhận theo khả năng và hoàn cảnh gia đình.

- Toà chức :
1. Chắt thu nhận 10-15 học viên mỗi năm
 2. Sống và sinh hoạt tập thể để tạo thói quen ban đầu nhập lại với xã hội
 3. Học hỏi & thảo luận tâm sinh lý thích hợp với tình trạng "cai và hậu cai"
 4. Học văn hóa, nấu nướng và tâm lý xã hội theo trình độ mỗi học viên
 5. Học một/hai nghề thích hợp cho mỗi học viên :
 - cưa nước nhỏ myofua
 - nghề mộc gia dụng
 - sửa chữa Honda
 - vi tính & internet gia dụng
 - may công nghiệp

Ngân khoản dõ chi cho năm học 9/2005-9/2006

1. Công Nỗ Ban Nhiều Hạnh :	\$US500x3x12 = \$US18,000
2. Nhận viên (bếp, an ninh):	\$US100x3x12 = \$US 3,600
3. Ban giảng huấn (bác sĩ, giáo sư):	\$US200x3x12 = \$US 7,200
4. Học viên (ăn uống & vật dụng) :	\$US 50x15x12= \$US 9,000
5. Nhà cưa - nấu nướng (bảo trì):	\$US 50x12 = \$US 600
6. Thiết bị y tế phải có sẵn tại Trung Tâm :	= \$US 1,600

Sở Lao Nõng Thông Bình và Xã Hội (Cơ quan quản lý các cơ sở cai nghiện) và cơ sở thông báo môi trường y tế của Trung tâm cần có những thiết bị sau: Ống nghe (2 cái), Huyết áp kế (1 bộ), Nhiệt kế y học 42o (2 cái), Bộ khám tai mũi họng (1 bộ), Bộ tiểu phẫu thuật và hộp đựng (1 bộ), Hộp đựng cuyl y tế (1), Bộ môi nạt khí quản (1), bình oxy nhỏ 3 khối (1), Bình bóp tay trợ hấp (1), máy hút nôm nhỏ cô nỡng (1), Nệm gù (1), Nệm hồng ngoại (1), Nệm khử trùng cốc tím AVB (2), Máy hút kim tiêm (1), máy điện châm (1), Máy massage (1), cốc truyền dịch (1), Bộ vít (1), Bộ hút thuốc (1), bộ rửa đại day (1), Nõ hấp dùng cuyl (1) Xe nầy phải thuốc (1), Xe nầy dùng cuyl có bình xe (1) Bảng ca xếp (2), Giõng cạp cõu (1), xe nấp lọc kế (1), Dụng cụ, phõng tiện phục hồi chức năng.

Dõ chi cho năm 05-06 = \$US40,000

*** Ban Nhiều Hạnh nghiên cứu phõng thời hữu hiệu nhất để Trung Tâm có thể giảm 1/5 tổng số "viên trở" cho mỗi năm, và có thể tạo lối canh sinh sau 5 năm hoạt nỡng, nghĩa là vào năm 2010-2011, Trung Tâm sẽ công nhận "viên trở".

Kế hoạch lâu dài: thành lập thêm khâu sản xuất để các em có thể làm việc và tham gia vào giảm chi phí ăn ở và có một số vốn để dành khi các em có thể về với gia đình. Ngoài ra có thể giúp Trung Tâm tổ chức và tài chính.

Trường Trường Vĩnh Kỳ- Yaly

Này là trường Tiểu học này tiền sau 1975 do các FF nhiều hành và quản lý

Mục đích : Môi trường tiểu học hoàn toàn miễn phí cho con em người Thượng vùng Pleiku

Phông tiền : Nói với con em người Thượng : hoàn toàn miễn phí
Nói với người Kinh: học phí tổng trường hoặc miễn phí tùy hoàn cảnh gia đình
Lớp dạy kèm ban chiều
Sinh hoạt học nông

Năm học này tiền, 2004-2005 = chỉ có 5 em học sinh

Số học sinh ghi danh cho năm học 2005-2006 = trên 50

*** Nếu giải quyết nhu cầu cho các em ở xa, Trường cũng chấp hành bằng cách môi trường nói trên. Số học sinh 15 em.

Nếu nuôi sống và phát triển chương trình Trường Yaly, Ban Nhiều Hạnh cần số tiền "vĩnh viễn" \$US5,000/năm, bao gồm :
- lương bổng giáo viên
- nuôi sống công nhân ban nhiều hạnh
- sinh hoạt học nông

Vì các em học sinh nghèo và người Thượng thì ở xa, nên không nên trường nông, nhất là trong mùa mưa và mùa lạnh (có lúc xuống đến 10 độ C), các FF cũng mong có một chiếc xe máy cho các em đi tham quan trong những ngày nghỉ. Xe 15 cho hiện nay giá ở Việt Nam khoảng 30 000USD.

www.lasan.org/lasan-vietnam/fsc-school-after75/yali/yali.htm

Lớp Tình Thương

Mục đích : Dạy trẻ em long bong những thói quen xấu, viết và nói những câu chuyện về các em thanh niên những con người lành mạnh và hữu ích cho chính bản thân & gia đình & xã hội.

Phương tiện : * Thuyết phục phụ huynh cho con em đến lớp học, vì hầu hết các em phải đi bán vé số để kiếm tiền, v.v... nên phải giúp gia đình và các em sinh hoạt hàng ngày
* Môi trường hoàn toàn miễn phí, cung cấp tập, viết, cấp và ăn trưa...
* Sinh hoạt tập thể trong bầu khí thoải mái và lành mạnh

Nhờ sự tiếp tay của quý vị và Mạnh Thông Quán khắp nơi, Lớp Tình Thương tại Quận 7 đã nhiều lần hoạt động từ 1998 và có kết quả rất khả quan.

Con rất nhiều nhà phụng, nhất là các vùng xa heo lạnh, mong chờ được chia phần "Tình Thương" của quý vị và Mạnh Thông Quán.

Vài hình ảnh sinh hoạt Lớp Tình Thương trong những năm qua:

Lớp học TÌNH THƯƠNG

Ai ngoan nào ?
Dạ thưa em !

Nhiều vì Mạnh Thông Quán "tay trái không biết việc tay phải làm" nên năm nào gieo rắc Tình Thương, đem lại niềm vui hạnh phúc cho nhiều trẻ em kiếm may mắn trên quê hương

Trung Tâm Dạy Nghề La San Nữ Minh

Mục đích : * Giúp thanh niên thiếu nữ tìm lối cạnh tranh trong hoàn cảnh thiết thực của xã hội
* Nuôi dưỡng và dạy nghề cho các em khiếm tật (cảm giác) không nói năng được

Phông kiến : - dạy nghề sửa chữa nông cụ nội thất dùng laser gắn máy nhỏ Honda
- dạy nghề mộc gia dụng
- dạy nghề khác, tác hình tổng
- dạy thủ công = làm bóng hoa giấy - trang hoàng, cảm bóng
- dạy cách xử dụng, sửa chữa máy vi tính

Trung tâm dạy nghề đã trải qua nhiều giai đoạn thăng trầm. Cuối cùng đã được cấp giấy phép hành nghề Hòa bình một tổng lại phát triển thuận lợi cho giới trẻ

Vai hình ảnh sinh hoạt :

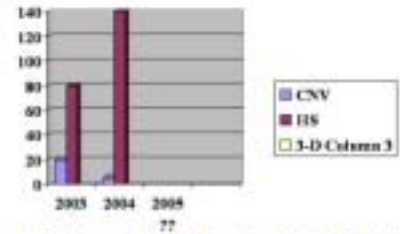
Xây dựng cơ sở nhà xưởng chuyên
khởi biệt xử dụng cơ sở và
phát triển hữu dụng về lâu về
đại lại chuyên khởi hôn.

Cảm ơn Gia Nỡnh La San đã
hỗ trợ và cung cấp tiếp
tay với Thanh Dong La San
trong công trình này bằng
hiện kim \$US 5,000/mỗi năm.

Cô Sôi Dạy Nghề Tam Nông

"Cải khổ bỏ cái khôn" Các Frères đã có những dự tính mở thêm các lớp sửa chữa xe gắn máy, máy số và dạy lái xe gắn máy nhưng với một bằng hiện tại quá chật chội. Các Frères cần đến sự giúp đỡ tài chính để đổi đời các nông dân cấp một bằng lái ngang với một bằng hiện có thì mới có thể phát triển những mô hình dạy nghề mới như đã nêu trên để áp dụng nhu cầu của bà con nông vùng trồng này.

Số lượng học viên năm 2003-2004

Mục đích : Giúp thanh niên thiếu nữ tìm lối cạnh sinh trong hoàn cảnh thiếu thốn của xã hội

- Phương tiện :
- dạy may công nghệ
 - dạy thêu hoặc bóng va ket côm (thêu bóng, giới thiệu...)
 - dạy nung cô, may móc, may dây
 - dạy cách xử dụng và sửa chữa máy vi tính
 - nghề dân dụng
 - Sinh hoạt công nông

Trong tinh thần "lấy lại niềm tin", Cô Sôi Tam Nông có thể công tác xã hội thông qua những dịp lễ hoặc thi tại lễ hội, với sự tiếp tay của Anh Chè Em La San từ các vùng khác.

Sau một năm hoạt động, Cô Sôi Tam Nông ổn định. Những căng thẳng ngày càng có nhiều cạnh tranh và anh em phải cố gắng sáng tạo cái mới và đổi mới công nghệ.

Nếu có thêm cho cô Sôi một tính xây thêm một dãy nhà 6m x 20m = 120m².

Chi phí tổng cộng 10,000USD.

Nếu thực hiện được đề án này, Cô Sôi xin giấy phép trở thành Trung Tâm Dạy Nghề TAM NÔNG (nhờ Nữ Giới Minh) và Trung Tâm có thể cấp giấy phép khi học viên tốt nghiệp các khóa học.

Từ khi khai trương nên nay, Cô Sôi phải tùy thuộc ở Trung Tâm dạy Nghề của Tỉnh Đồng Tháp.

Xây dựng cô Sôi là chuyên viên kỹ thuật xử dụng công nghệ và phát triển hữu dụng về lâu về dài lại là chuyên viên kỹ thuật. Sự tiếp tay của quý và Mạnh Thông Quân thật sự cần thiết.

Vietnamese Youth & Culture Association

Nhà La San Việt Nam
1103 Maxey Court
San Jose, CA 95132

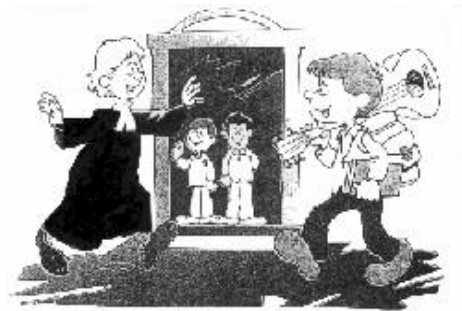
Non Profit Org.
U.S. Postage
PAID
San Jose, CA.
Permit No. 1870

Cung Bãn Trẻu Nam Nỗõ thãn mẽn,

Thiẽn niẽn kyũ thũi bã nãi niẽn vũi chũng tã,
thiẽn niẽn kyũ cũũ "Vui Mõng vãi Hy Vỡng",
thiẽn niẽn kyũ cũũ Tuỏĩ Trẻu niõng khão khãit dãn thãn phũc vũi
hãu gỏp phãn xãy dõng mỗũ xã hũi lãn mãnũ hõn, tũũ sãng hõn,
nãc biẻt trong ngãnũ gião dũc trẻu em,
nhãt lã trẻu em ngheo vãi mỗũ phõng diẽn.

Bãn nghũ são ?

email : lasanvn@yahoo.com *

Dõng La San Viẻt Nam rãt mõng nũũc quyũn vãi Mãnũ Thõõng Quãn tiẻp tãy giũp nũũ
Chĩ phiẻu xin ghi (tax deductible) : payable to Christian Brothers (RCT# 2916-002)

vãi gỏũ vãi nũũa chã : Nhà La San Viẻt Nam
1103 Maxey Court
San Jose, CA 95132